

Noms de lloc i de persona de les terres de Penyagolosa i altres estudis d'onomàstica

Edició de Jesús Bernat & Ferran Guardiola

L'Estralla, 3

Societat d'Onomàstica

Noms de lloc i de persona de les terres de Penyagolosa i altres estudis d'onomàstica

Edició de Jesús Bernat & Ferran Guardiola

L'Estralla, 3

Societat d'Onomàstica

Barcelona, 2019

Amb el suport de

Institut
d'Estudis
Catalans

Ajuntament
d'Atzeneta
del Maestrat

Vista
bella
Maes-
trat

Primera edició: desembre de 2019

© dels textos, els seus autors

© d'aquesta edició, Societat d'Onomàstica

Disseny de la col·lecció i composició: Quadrati

Impressió: Impremta de la Diputació de Castelló

ISBN: 978-84-09-08282-7

DIPÒSIT LEGAL: B 29522-2019

Taula

Presentació	9
-------------	---

Estudis onomàstics sobre les terres de Penyagolosa

Toponímia de la Torre d'en Besora	13
JOSÉ BELLÉS BARREDA & MANOLO VIDAL BARREDA	
Topònims de la demarcació del Castell de Culla al segle XIII	27
ANDREU BELTRAN ZARAGOZÀ	
Els miradors toponímics	47
JESÚS BERNAT AGUT	
Antroponímia de Xodos segons un padró del Bisbat de Tortosa de 1817	59
VENTURA CASTELLVELL DÍEZ	
<i>Endònims amprats: el préstamo toponímico en la Peñagolosa de habla valenciana</i>	83
JOSÉ CASTILLO GIL	
Onomàstica d'Atzeneta del segle XVII	101
JOAN FERRERES I NOS	
Formacions diminutives en la toponímia de l'Alt Millars	121
JOSÉ ENRIQUE GARGALLO GIL	
Toponímia diversa: la documentació del Mestre de Montesa	141
LLUÍS GIMENO BETÍ	
Excursionisme i toponímia en <i>A peu per l'Alt Maestrat</i> de J. M. Espinàs	163
FERRAN GUARDIOLA NOGUERA	
Xodos, Taga i Falcó	185
ANTONI JAQUEMOT BALLARÍN	

La toponímia urbana no oficial d'Atzeneta del Maestrat, Benafigos, Vistabella del Maestrat i Xodos JOSEP MESEGUER-CARBÓ	189
De camí, a la recerca dels mots VICENT PITARCH I ALMELA	223
Toponímia de Costur als protocols notariais d'Agustín i Jorge Garcés (1737-1794) JOSEP MIQUEL RIBÉS PALLARÉS	239
Topònims fronterers al massís de Penyagolosa ENRIC RONCERO VENTURA	257
Zootopònims de les comarques del nord del País Valencià HONORAT ROS PARDO	261
Fredes i Penyagolosa: reflexions sobre una sèrie de mapes excursionistes VICENÇ M. ROSSELLÓ I VERGER	291
De Penyagolosa al Sénia. La toponímia àrab a les comarques històriques del Maestrat i els Ports VICENT ROYO PÉREZ	299
Unes notes a la toponímia de Penyagolosa JOSEP LLUÍS VICIANO AGRAMUNT	315

Altres estudis onomàstics

<i>Jardins ignorats</i> , de Trinitari Fabregat Chimeno. Una excursió toponímica ÀNGELA BUJ ALFARA	325
Correcció, actualització i enriquiment de la cartografia i la toponímia de la serra de Cardó i zones contigües JORDI BUXONAT ABELLÁN	347
Reciprocitats entre la toponímia i la geologia en el reconeixement del territori XAVIER PLANAS BATLLE, JOAN TORT DONADA & JORDI COROMINAS DULCET	365

Sobre formes, funcions i noms de roques del massís de Montserrat i del terme del Bruc	381
ASSUMPCIÓ REHUES ESTIVILL	

Documentació

Bibliografia onomàstica de les terres de la Setena de Culla i l'Alcalatén. Monografies, articles i cartografia	401
JESÚS BERNAT, FERRAN GUARDIOLA & JOSEP MIQUEL RIBÉS	

Toponímia de la Torre d'en Besora

José Bellés Barreda & Manolo Vidal Barreda

INTRODUCCIÓ

Amb aquest treball pretenem contribuir a la conservació de la cultura popular de les nostres terres en general i del nostre poble en particular.

Hem recollit els topònims a partir dels nostres records i preguntant a la gent. Guardar els records només en la memòria està abocat inevitablement a la desaparició. Perquè pensem que amb la desaparició dels topònims desapareixeria part del nostre patrimoni i de la nostra identitat, volem que en quede constància, i per això ens hem aventurat a fer aquest recull.

Som conscients de les nostres limitacions: no som experts, ni gens prop, en açò de l'onomàstica. Tenim, però, un avantatge: el municipi de la Torre d'en Besora és menut (a penes 13 km²) i el casc urbà encara més, no cal dir-ho (poc més de 3 ha). I és per això que coneixem perfectament cada racó i cada pam del poble, i els seus noms, que tantes vegades hem dit a l'hora dels nostres jocs infantils.

Ens hauria agradat fer el treball més extens, comentant també els topònims rurals, però la falta d'espai ens ho ha impedit.

En la toponímia local observem que els noms dels principals carrers de la localitat són de situació: carrer de Dalt, carrer del Mig, carrer de Baix, carrer de Baix la Vila, i carrer de Darrere la Vila. A més, no hem tingut noms de carrers dedicats a persones il·lustres o relacionades amb el règim polític instaurat després de la Guerra Civil.

Fora del casc urbà, alguns dels noms se solen repetir en altres municipis: *l'Ombria*, *el Bovalar*, *la Solana*, *el Bosc*, *el Freginal*, *el Carrascar*, etc. Uns altres, però, tenen un nom ben singular, com *el Panxarró de Panera*, que rep el nom de la forma arrodonida del terreny per un costat i de Sento Panera, una persona que tenia Panera per malnom.

També volem esmentar les maleses que la ignorància i desinterès han fet a la toponímia. Només cal entrar al cadastre a través d'Internet i bus-

Vista de la Torre d'en Besora

car les partides del municipi. Es trobaran noms desplaçats, mal escrits, incorrectes, etc.

Altres tant a la retolació de llocs i vies de comunicació (*Moli Colomé, la Roca de d'Alt, La Torre d'En Bessora, Mas d'Els Masets*).

Dels mapes antics, ni parlar-ne. Hem arribat a veure escrit el *barranc de la Roca Foradada* com a *Barranco de la Peña Florida*. Per sort la cartografia ha millorat molt, no tant el cadastre.

La gent sempre recorda més els noms del voltant de sa casa. Entre els nostres informants hi ha gent que ha viscut part de la seua vida al mas. Esta gent és una font inestimable per recollir aquells noms de lloc poc coneguts per la majoria. Elles i ells, com ningú, se saben tots els indrets del terme. Des d'ací donem les gràcies a qui ha dedicat part del seu temps a repassar mentalment el terme i ajudar-nos, especialment, a Aurelio dels Masets, Miguel d'Eugènia, Obdúlia i Pepe de les Eres, Regilda de la Caseta i Vicente el Pinxe, que és com se sol conèixer la gent als pobles, i no afegint el cognom.

1 TOPONÍMIA URBANA DEL POBLE

1.1 Noms

Carrers: carrer del Mig, carrer de Baix la Vila, carrer de Baix, carrer de Dalt, carrera del Piló, carreró de la Rulla, carreró de la Sala, carreró del Graner, carreró del Tort, el Cinglet, Darrere la Vila, el Parat, el Perxet, les Eres i les Voltetes o avinguda de la Mina Esperança.

Edificacions: : ca l'Auela Felipa, ca l'Auelo Marianet, ca lluís la Taona, cal Gat, cal Rector, casa Caramba, casa Garcia, casa Maso, casa Ximilla, corral de Llaó, forn de Baix, forn de Dalt, el Graner, l'Hospital, la Presó i la Sala.

Llocs: : el Brosquil, el Calvari, era de Macàrio, les Eres (les Eres de Dalt), l'Estretó, el Ferratger, el Fossar Vell, l'Hort de Caramba, el Pati de Missa, la Placeta, el Racó, les Roques i les Voltetes.

Altres: el Bancal del castell, la Bassa de Baix, la Bassa de Dalt, carretera del Pou de la Vila, la Pedra Salera, el pou de Càndida.

1.2 Comentaris¹

Avinguda Mina Esperança (1) Via pública traçada sobre l'antic camí d'eixida cap a les terres de ponent. Abans es deia *les Voltetes*. Rep el nom de la mina de ferro *Esperanza*. En converses mantingudes amb alguns miners, sembla que li van posar *Esperanza* perquè amb la seua posada en funcionament esperaven uns ingressos que milloraren la seua vida i la de les seues famílies.

Bancal del Castell, el (19) Lloc situat a l'oest de l'església, on actualment estan alguns dels dipòsits d'aigua. Devia ser una de les entrades al Graner. Deu el seu nom a una antiga construcció, de la qual només en queda un tros de paret, i al seu voltant. També és conegut com *el Bancal d'Elvira*, per ser el nom de la seua darrera propietària.

Bassa de Baix, la (41) Lloc d'arreglada d'aigües a l'est del carrer de Baix de la Vila. Ara s'hi ha edificat al seu lloc. Rep el nom per la situació i l'ús que se li donava.

¹ Entre parèntesi posem el número que correspon al plànol de l'apartat 1.3.

- Bassa de Dalt, la** (42) Lloc d'arreglada d'aigües entre la carrera del Piló i el carrer de Dalt. El seu espai està ocupat actualment per una construcció i una placeta. Diuen que en una ocasió una xiqueta va caure dins del povet que hi havia abans de l'entrada de l'aigua per arreplegar pedres i terra, i que, casualment, un home dit *el Xupero* de malnom, que passava per allí, va veure un llacet que surava sobre l'aigua, el va agarrar i estava enganxat al cap de la xiqueta. No sabem quan té de realitat i quan de llegenda. Rep el nom per la situació i l'ús que se li donava.
- Brosquil, el** (20) Lloc situat entre el carrer del Mig i el carrer de Baix, a la part de llevant. Està situat als afores del poble, a l'est, davall del mateix cingle que dona nom al Cinglet. Significa 'bosc espès o zona de malesa quasi intransitable'. Deriva de *brusca*, (llenya prima), i aquesta del llatí *brusca* (excrecències de la soca d'un arbre).
- Ca l'Auela Felipa** (2) Casa al Carrer de Baix. Restaurada i en ús. Deu el nom a una propietària.
- Ca l'Auelo Marianet** (3) Descripció: Casa al carrer del Mig. Deshabitada des de molt abans dels anys 50. No li van fer ni la instal·lació de la llum, i es conserva tal com eren les cases d'aquell temps. Deu el nom a un propietari.
- Ca Lluís la Taona** (17) Casa a la plaça del Parat. Restaurada i en ús. Deu el nom a un propietari.
- Cal Gat** Casa que estava situada a la plaça de les Eres. Ha esta enderrocada per ampliar la plaça. Deu el nom al malnom d'un propietari.
- Cal Rector** (5) Casa al carrer de Dalt. Està en runes. Deu el seu nom a que era la vivenda del capellà, també dit rector.
- Calvari, el** (43) Lloc que actualment ocupa la carrera del Piló. Tenim testimonis orals de que tenia capelletes (o estacions) amb manises i dibuixos. La persona que ens va informar parlava dels anys vint del segle passat, i deia que ja estava abandonat i brut i que les manises tenien dimonis dibuixats amb el caps picats a colps de pedra. És molt possible que el que anomenava dimonis foren soldats romans. Al poble actualment ningú el coneix amb aquest nom.
- Carrer del Mig** (6) Situat al centre del poble. Rep el nom per la seua situació.
- Carrer de Baix** (7) Carrer situat davall del carrer del Mig. Rep el nom per la seua situació.

Carrer de Baix de la Vila (8) Carrer situat davall del carrer de Baix. Actualment també ocupa la carretera, per tant té dos braços. És el més llarg del poble. Rep el nom per la seua situació.

Carrer de Dalt (9) Carrer situat al capdamunt del poble. Rep el nom per la seua situació.

Carrer de Darrere la Vila (18) Carrer situat al nord-est del poble, des de la carrera del Piló al carreró de la Sala. Rep el nom per la seua situació. També conegut com *Detrás la Vila*, i ara en llocs oficials com *Tras la Vila*.

Carrer del Forn Pensem que és el mateix carreró de la Sala. Nom no usat per la gent.

Carrera del Piló (21) Via d'entrada i eixida cap a les terres del nord. Ocupa el mateix lloc que ocupava el Calvari. Deu el nom a l'existència d'un peiró.

Carrereta del Pou la Vila (44) Camí que va de l'avinguda Mina Esperança als Vilars, passant pel Pou de la Vila. Està abandonada, i per la major part del seu recorregut no es pot transitar.

Carreró de la Rulla (24) Carreró situat darrere de la Vila, prop del Graner. És molt menut. Per ell s'accedeix a l'antic castell i Graner. Deu el nom a l'aspecte físic d'una persona.

Carreró de la Sala (12) Carrer que va de la punta sud del carrer de Dalt al Pati de Missa. No té cap casa habitada. Deu el nom al fet que abans hi havia l'Ajuntament, dit també La Sala.

Carreró del Graner (22) Carreró que va del mig del carrer de Dalt al Pati de Missa. No està habitat. Conté les restes del Graner. Rep el nom de l'edifici del Graner. És un dels dos carrers que conserven les plaques antigues amb el nom.

Carreró del Tort (23) Carreró al carrer del Mig, prop del Brosquil. És el més menut del poble, amb només dues portes, i sense eixida. Deu el nom a un defecte físic d'una persona.

Casa Caramba (13) Casa al carrer de Baix, amb porta al carrer del Mig. Està en ús. Deu el nom al malnom d'un propietari.

Casa Garcia (14) Casa al carrer de Baix. Restaurada i en ús. Deu el nom a un propietari.

Casa Maso (15) Casa al carrer de Dalt, just a l'Estretó. Era l'entrada principal a un dels refugis usats a la Guerra Civil, situat davall del Graner. El seu nom podria ser un hipocorístic de Tomàs.

- Casa Ximilla** (16) Casa al carrer de Baix de la Vila, Està en mal estat. Deu el nom a un propietari. Podria ser un diminutiu de Xima, encara que pensem que era un home i que li deien Ximilla per ser menut.
- Cinglet, el** (11) Carrer continuació del carrer de Baix cap a l'oest, per davall de les Roques. És molt estret i està deshabitat. Deu el nom a l'existència d'un cingle que ocupa el costat nord.
- Corral de Llaó** (26) Edificació a la plaça de les Eres. El nom, possiblement, és una malformació de la paraula *llavor*. En aquest cas podria ser un lloc destinat a guardar mascles, possiblement burros i cavalls, encara que l'existència d'altres topònims pròxims com bancal de Llaó o roques de Llaó ens fa dubtar.
- Era de Macàrio** Està pròxima al toll de Guillem, a l'oest del poble. Deu el nom al propietari.
- Eres de Dalt** (36) Eren dues eres d'ús públic situades a la plaça de les Eres, on actualment està el Centre d'Educació Infantil i Primària. Van quedar en desús quan van aparèixer les màquines de batre.
- Estretó, l'** (38) Part on el carrer de Dalt es fa més estret, a mesura que t'endinses al poble. Hi havia una pedra rodera a un costat, ara desapareguda. Pensem que és un diminutiu d'estret.
- Ferratger, el** (10) Franja de terra paral·lela a la carretera del carrer de Baix de la Vila. Deu el seu nom al fet que se solia utilitzar per conrear farratges o ferratges (dit *ferratja* per la gent).
- Forn de Baix** (27) Construcció al carrer del Cinglet. És molt antic i fa temps que no funciona. Deu el seu nom a la situació.
- Forn de Dalt** (28) Construcció al carreró de la Sala, de cara al Pati de Missa. Fa temps que no funciona. Deu el seu nom a la situació.
- Fossar Vell, el** (29) Antic cementeri al costat est de l'església. Va rebre el qualificatiu de vell quan es va fer el nou. Sobre l'espai que ocupava es va construir, molts anys després de ser abandonat, un espai d'usos múltiples. Actualment està semiabandonat. El nom deriva de *fossa*, clot excavat a la terra per a soterrar.
- Graner, el** (30) Construcció antiga situada al carreró del mateix nom. En queda molt poc de la construcció: un tros de paret, feta de terra, i una porta. Quan es van fer obres de restauració, al sòl s'hi van trobar espais soterrats (sitges i cups), i la porta es va canviar lleugerament de lloc. Ara el sòl està cobert de formigó. Davall del Graner hi havia un

dels refugis usats a la Guerra. Devia ser un edifici públic dedicat, entre altres, a recaptar impostos.

Hort de Caramba, l' (39) Petita franja de terra entre la Bassa de Baix i el carrer de Baix. Ara s'hi ha construït i hi ha un solar. Deu el nom al malnom d'un propietari.

Hospital, l' (40) Edifici situat al carrer del Mig, amb eixida al carreró de la Sala. Era la casa on es devien recollir pelegrins, pobres o malalts. Es va rehabilitar com a escola de xics, i més tard com a vivenda i farmàcia. A la façana s'hi pot veure una pedra que sobreix i que conté gravada una creu grega.

Parat, el (31) Plaça molt allargada a la part baixa del poble, ocupada en gran part per la carretera. El nom es degut a una malformació de la paraula *prat*.

Pati de Missa, el (32) Espai davant de la porta de l'església, al qual s'accedeix pujant unes escaletes, i que serveix per a esperar l'hora dels oficis religiosos. Antigament tenia arbres. Ara només queden els pedrissos.

Pedra Salera, la (45) Era una pedra que es feia servir per donar sal als animals. Estava a la via pública, a la Placeta. Ara només en queda una taca a la paret del lloc on estava. El nom és derivat de sal.

Perxet, el (33) Carreró que uneix el carrer de Baix amb el carrer de Baix de la Vila. Hi havia una placa de manises enganxada a una casa on posava *Calle del Perchet*, la qual ara ha desaparegut. Dit així per un porxo, dit *perxe* per la gent, menudet que tenia una de les cases.

Plaça les Eres (46) Plaça al nord-oest del poble. Es deu el nom a que allí hi havia dues eres d'ús públic.

Placeta, la (47) Es un tros del carrer del Mig, on el carrer és un poquet més ample. No és una plaça. Considerant que el poble no té places dins i que és el lloc més centric, potser per això li deien *la Placeta*.

Pou de Càndida (4) Povet d'aigua naixenta situat al marge esquerre de la carrereta del Pou de la Vila.

Presó, la (48) Edifici cantoner entre el carrer de Dalt i el carreró del Graner. No s'utilitza com a presó. Quan va deixar d'usar-se com a tal, es va usar com a magatzem i corral de bous per a les festes. Damunt hi va haver l'escola de les xiques. Actualment es conserva el finestró amb la reixa i el calabós.

Racó, el (34) Part oest del carrer del Mig, sense eixida. Rep el nom per ser l'extrem d'un carrer sense eixida.

- Roques, les** (37) Indret situat a la plaça de les Eres, en un carreronet sense eixida.
- Roqueta, la** (49) Petita roca situada al marge dret de la carrera del Piló, eixint del poble. Sobre ella es va construir la primera caseta de la llum. Ara es veu a mitges.
- Sala, la** (50) La Sala es diu a la casa comunal, on es tenen les sessions i els despatxos de l'administració municipal. Quan es va construir el nou edifici, l'antiga Sala es va transformar en vivenda. Ara és un edifici abandonat, i està al carreró de la Sala. La nova Sala està al carrer de Baix la Vila. Poca gent la coneix amb aquest nom.
- Toll de Guillem, el** Lloc d'arreglada d'aigües a l'oest del poble. Actualment ha estat convertit en parc. Poca gent el coneix així. Tots li diuen *el Toll*. També era conegut com a *clot de Guillem*. Tenia un escapament d'aigua per l'oest, que el buidava en part, per controlar les avingudes d'aigua. Rep el nom d'una persona. Podria ser Guillem de Besora.
- Toll de la Llana, el** (51) Lloc d'arreglada d'aigües al nord-est del poble, a la dreta del camí del cementeri. Tenia unes roques a la part d'accés. Ara està tapat i en el seu lloc hi ha un jardí un poc abandonat i màquines per a fer exercici físic. Devia usar-se per a rentar la llana, d'ací el seu nom.
- Voltetes, les** (35) Nom que rebia abans l'avinguda Mina Esperança. Reben aquest nom per les revoltes que feia el camí degut a l'existència d'unes roques.

2 TOPONÍMIA RURAL DEL MUNICIPI

2.1 Noms

Arbres: carrasquetes de Baldomero, carrasques de la Bastida, carrasqueta del Cantal Blanc, carrasqueta d'Isidro (Asidro), carrasquetes de Leví, carrasques del Pou del Racó, figuera Ratllada, carrasqueta Redona, carrasquetes del Seno, carrasquetes de Taona.

Poblament: mas de Barreda, barraca de Burgany, maset de Caramba, la Casa Nova, la Caseta, mas de Casimiro (Casamiro), el Cementeri, mas de Centelles, la Colladeta, el Collado, el Colomer, corral de la Besse-
ra, els Corrals, mas d'Esclavina, el Fornàs, el Fossar, els Masets, case-
ta dels Miners, molí de Colomer, mas de l'Ombria, barraca de Pau de
les Burres, la Pedrisseta, el Pou del Racó, el Pruner, la Roca de Baix,
la Roca de Dalt, mas del Ros, ermita de Sant Cristòfol, la Font de la
Solana, la Teuleria, la Torre d'en Besora, la Torre de Vinrobí, mas de
Valentí, la Vall, els Vilars i mas del Xurro.

Hidrografia artificial: pou de l'Artiga, el Bassot, bassa del Bovalar, pou
del Bustal, pou del Camí, pou de la Canal, bassa de la Caseta, pou del
Collado, pou del Corral de la Lloma, pou dels Estrets, pou de Ferran-
dello, toll del Fossar, safareig dels Horts, pou de la Llometa, pou de
Lluïsa, bassa del Mas de Barreda, bassot del Mas de Centelles, bassa
dels Masets, pou de l'Ombria, pou Nou, pou Sec, els Pous, pou de la
Rourera, pou de la Vila i pou de la Volta.

Hidrografia natural: l'Aigüeta, barranc d'Arnes, pou de les Bassetes, els
Bassiols, barranquet del Bonyigó, barranquet del Bustal, barranc de la
Calçada, font del Cuquello, barranc d'Eiximeno (Eixameno), font d'en
Fes, barranc de la Fina, barranquet del Fontanal, la Fontanella, barranc
del Forn, barranquet del Frare (Flare), barranquet del Grèvol, font dels
Horts, barranquet de les Malladetes, barranquet del Mas de Centelles,
barranc dels Masets, barranc de Meanes, riu del Molinell, barranc del
Pou del Racó, barranc de la Rabosa, barranc de la Rebolleda, barranc
de la Roca del Castellanet, barranc de la Roca del Cocó, barranc de la
Roca Foradada, barranc de la Rotura (Retura), barranquet de la Sas-
tra, font de la Solana, barranc de les Tancades, barranquet del Térío,
rambla de la Teuleria, barranquet dels Tormos i barranquet del Tou.

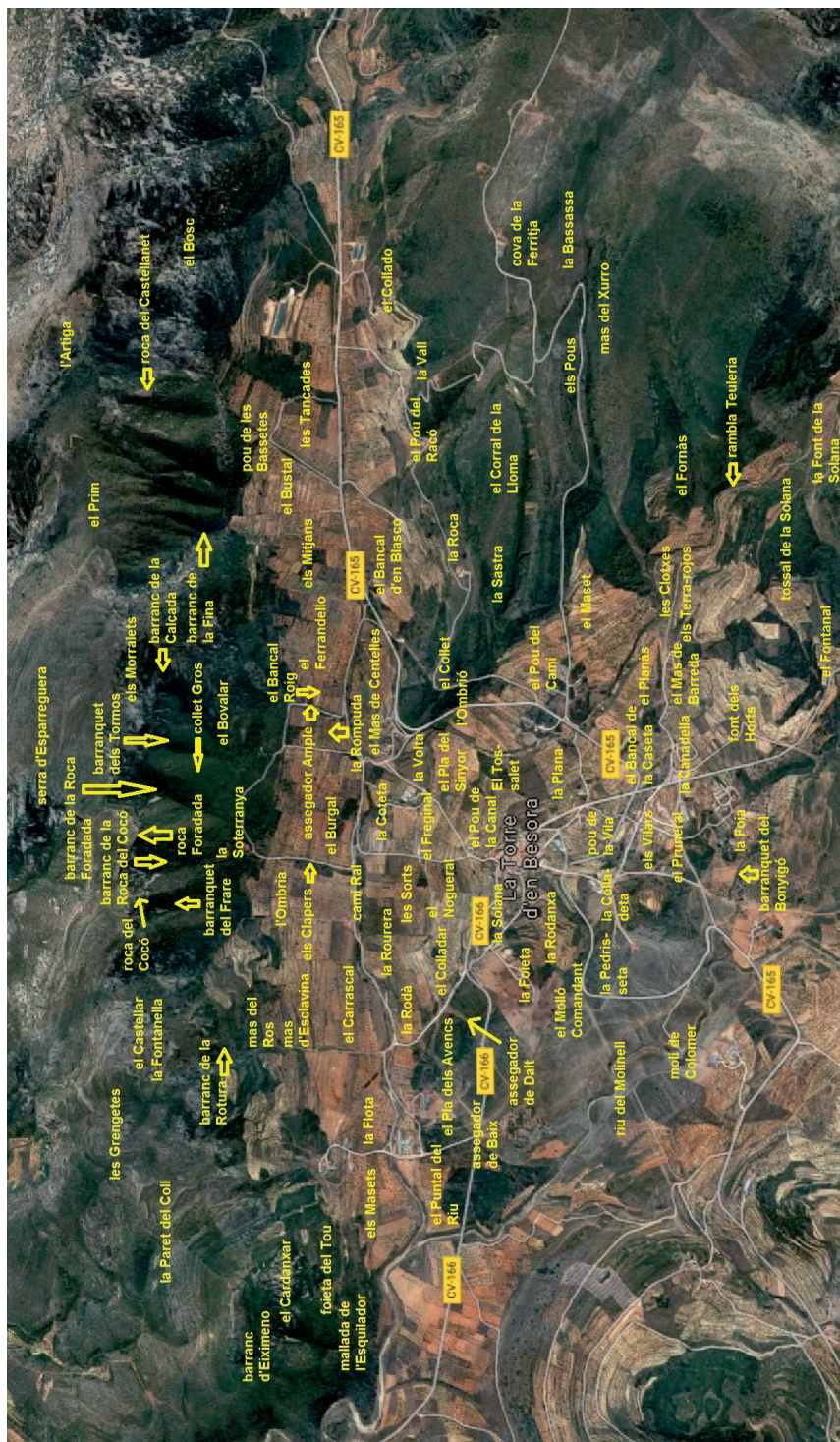
Orografia: moleta de l'Artiga, collet de la Bolija, avenc del Bosc (alvenc), cantalar de la Roca, cova del Cantalar, Cantallops, collet de Cantallops, lloma de Cantallops, el Cardanxar, roca del Castellanet, el Castellar, roca del Cocó, tossalet del Colladar, serra d'Esparreguera (Espaneguera), els Estrets, cova de la Ferritja, tossal de la Ferritja, roca Foradada, cova del Frare (Flare), collet Gros, tossal de la Llometa, collet de les Malladetes, cova del Mas de Barreda, roca del Mas de Barreda, morral de la Miloca, morral Blanc, lloma del Morral Blanc, els Morralets, cocó de la Mula, coveta de l'Ombria, cingle d'Oriol, roca Parda, la Pedrisseta, collet del Pou del Camí, tossalet de la Rebolleda (Rebollera), lloma de la Roca, cova Soterranya, la Trona del Bovalar i collet dels Xatos.

Partides i paratges: les Alforgetes, l'Arrabassada, l'Artiga, l'Assomador, el Bancal de la Caseta, el Bancal Gran, el Bancal Roig, el Bancalet, el Barranc, el Mas de Barreda, bancal de la Bassa, la Bassassa, les Bassetes, la Bastida, el Bancal d'en Blasco, la Bolija, el Bordet, el Bosc, el Bovalar, el Bungal, el Bustal, el Pou del Camí, el Camp, la Canadella, el Cantal Blanc, el Cap de la Foia, el Cap de les Tancades, el Cap del Barranc dels Pous, el Cap del Barranquet de la Sastra, el Cap del Freginal, era de la Carrasca, el Carrascal, el Carrascalet, era de la Casa Nova, foieta de la Casa Nova, era de la Caseta, bancal del Castell, el Castellar, selleta del Castellar, el Censal, els Clapers, la Clapissa, les Clotxes, els Coconets, bancal del Coll, el Colladar, la Colladeta, el Collado, foia del Collado, tancada del Collado, el Collet, tancat del Comandant, el Corral de la Lloma, el Coscoll Negre, el Coscollar, la Coteta, creu de Baix la Vila, creu del Parat, bancal de la Creu, l'Erassa, els Ermets, mallada de l'Esquilador, el Ferrandello, el Figuerà, les Figueretes, la Flota, La Foieta, el Fontanal, la Fontanella, el Forn dels Masets, el Fornàs, el Freginal, el Frontó, bancal de Gaetano, les Grengetes, els Horts, bancal de Juliano, tancat de Juliano, bancal de Llaó, tancat Llarg, era del Llidoner, la Lloma, la Llometa, les Malladetes, bancal de Manxoret, tancat del Marqués, mas de Centelles, foia del Mas de Centelles, el Maset, carrascalet dels Masets, els Masets, foia dels Masets, la Mina, els Mitjans, el Molló Comandant, el Pla del Molló, bancal de Montllat, era de Montllat, bancal de les Moreres, el Noguerà, era Nova, carrascalet de l'Ombria, l'Ombria, l'Ombrió, el Panxarró de Panera, la Paret del Coll, el Parral, la Pedrisseta, savinar de la Pedrisseta, els Perxets de Baix, els

Perxets, el Pla del Forn, el Pla del Sinyor, el Pla dels Avencs (Alvencs), la Plana, el Planàs, la Portera del Bovalar, el Pou de la Canal, els Povets, els Pous, el Povet, els Povets de la Flota, el Prim, el Pruneral, el Pujador de l'Estret, el Puntal del Riu, el Puntalet, el Racó de l'Artiga, el Racó del Forn, el Racó, els Raconets, les Ranqueres, la Ratlla del Terme, la Rebolleda, bancal del Rector, bancalet Redó, el Replanillar, la Roca, el Rocall, les Rocasses, la Rodada, la Rodanxa (Dorranxa), la Rompuda, bancal del Ros de Paula, tancat de la Rotura (Retura), la Rourera, les Salerasses, la Saltadora, la Sastra, els Saulons, el Seno, la Serradeta, costa de les Serveres, la Solana dels Pous, la Solana, les Solanes, el Solanet del Collet, bancal de Solsona, la Sorteta, les Sorts (la Sort), la Soterranya, les Tancades, el Tancadet, el Tancat del Carboner, els Terra-rojos, tancat del Tort, el Tossalet, foieta del Tou, la Vall, bancal de Velet, sort de Veta, foieta dels Vilars, la Vinyeta i la Volta.

Vies de comunicació: assegador Ample, carrereta dels Arrieros, assegador de Baix, assegador dels Bassiols, assegador del Bassot, carrereta del Bordet, carrereta del Bovalar, assegador de Cantavella, assegador del Cardanxar, carrera de la Caseta, camí del Cementeri, assegador dels Clapers, assegador del Collet, assegador de Dalt, carrera de la Font dels Horts, assegador de la Llometa, carrera del Mas de Barreda, assegador dels Masets, carrereta dels Masets, camí de la Mesquita, camí del Molí de Colomer, assegador del Molló, camí Nou, el Paset, assegador dels Perxets, carrereta del Pou de la Vila, assegador del Pou de les Bassetes, assegador del Pou del Camí, assegador del Pou del Racó, camí del Pou del Racó, camí Ral, assegador de la Roca, assegador del Rocall, carrera de la Rodanxa (Dorranxa), assegador de la Rotura (Retura), assegador de la Sastra, assegador dels Saulons, assegador de les Solanes, carrera Travessera, camí de Vilar de Canes i carrera de la Vinya.

Altres llocs: canterilla del Bordet, la Depuradora, canterilla de Dos Ulls i el Piló.

Bibliografia

- Acadèmia Valenciana de la Llengua. *Diccionari normatiu valencià*. <http://www.avl.gva.es/lexicval/>.
- Acadèmia Valenciana de la Llengua. 2019. *Criteris per a la fixació de la toponímia Valenciana*. Manuals, 3. València: Acadèmia Valenciana de la Llengua. En línia: http://www.avl.gva.es/documents/31987/58581/MANUALS_o3.pdf.
- Alcover, Antoni M., i Francesc de B. Moll. 1926-1968. *Diccionari català-valencià-balear*. Palma: Moll. En línia: <http://dcvb.iecat.net/>.
- Barreda Edo, Pere-Enric. 1996-1997. «Els Establiments de La Torre d'En Besora». *Estudis Castellonencs* 7: 427-490.
- Bernat, Jesús, i Acadèmia Valenciana de la Llengua. 2018. *Vistabella del Maestrat*. Toponímia dels pobles valencians, 223. València: Acadèmia Valenciana de la Llengua. En línia: https://www.avl.gva.es/documents/31987/58697/VISTABELLA_TPV.pdf.
- Cornudella i Olivart, Joan. 1995. «Noves aportacions a la toponímia urbana de Juneda». *Butlletí Interior de la Societat d'Onomàstica* 62: 14-27.